

Charta 25

Preamble

Vi tar til orde nå fordi taushet ikke lenger er et alternativ. Autoritære populistere opererer ikke lenger i utkanten av samfunnet; de sitter i regjeringer over hele verden. Deres tilstedeværelse er normalisert, og deres retorikk gjentas i institusjoner som en gang vokter demokratiet. Det som en gang virket utenkelig, er nå rutine. Grensen mellom demokrati og dets etterligning blir utvisket i sanntid, og vi blir bedt om å akseptere dette som normalt. Det vil vi ikke! Denne charteret taler med klarheten til dem som har vokst opp og sett frihetene svekkes og rettferdigheten erodere. Vi taler ikke ut fra nostalgi, men fra et dypere sted: dette er vår fremtid som blir stjålet, og vi nekter å være dens tause arvinger!

Vi, undertegnede, taler ikke på vegne av noe politisk parti, stat eller ideologi, men som samvittighetsfulle borgere som er tvunget til å reagere på den dyptgripende demokratiske oppløsningen i vår tid. Over hele verden er vi vitne til en bølge av autoritarisme som truer med å undergrave de hardt oppnådde prinsippene om menneskelig verdighet, borgerlig frihet og pluralisme.

Denne krisen er verken fjern eller abstrakt. Den utspiller seg i parlamenter og rettssaler, på skjermer og i skoler, i hverdagen til dem som blir ignorert og hvis rettigheter blir undergravd. Vi erklærer at verdiene som er nedfelt i Verdenserklæringen om menneskerettigheter, Helsingfors-avtalen fra 1975, som alle våre regjeringer er bundet av, ikke blir opprettholdt. De som har ansvar for å forsvare disse verdiene – regjeringer, partier og institusjoner – har altfor ofte sviktet: gjennom taushet, medvirkning eller opportunisme.

Inspirert av [Verdenserklæringen om menneskerettigheter](#), heretter forkortet til UDHR, den moralske klarheten i [Charta 77](#) og de demokratiske idealene som ble bekreftet i [IYC25-konferanserapporten](#), trekker vi også veksler på innsiktene fra [IYTT Youth Panel](#). Dette panelet er en mangfoldig forsamling av over 200 unge mennesker fra 50 land, forent av en sterk interesse for utviklingen av åpenhet og demokrati. Der mange barometre fanger opp opinionen, går IYTT Youth Panel dypere: politiske ideer, prinsipper og legitimiteten til rådende maktstrukturer. Det gir en sjelden mulighet til å undersøke tankene til den nye informerte borgerklassen – unge mennesker som ikke bare reagerer på politikk, men utfordrer dens forutsetninger og tenker nytt om dens fremtid.

Vi skriver for å bekrefte den enkle, men radikale ideen om at demokratiet må være folkesentrert: makten må ligge hos alle, ikke i hendene på noen få.

Som IYC25-konferansen minner oss om, er vi ikke styrt av noen som setter oss opp mot hverandre som stridende grupper, men av vårt eget individuelle valg om å være fellesskap og styre sammen. For å motstå autoritære krefter trenger vi engasjerte borgere som handler i tråd med de demokratiske idealene om verdighet, rettferdighet, pluralisme, ytringsfrihet og felles ansvar.

1. Demokrati er ikke en selvfølge

Demokrati er ikke en naturlig tilstand. Det er en skjør konstruksjon som må bevares bevisst og leves aktivt. Altfor mange regimer påberoper seg demokratisk legitimitet samtidig som de bryter med dens kjerne: alles like rett til å delta i offentlige anliggender (UDHR artikkel 21.1). Vi bekrefter på nytt at demokrati må kjempes for, leves og forsvares (UDHR innledning).

2. Autoritarisme er et symptom, ikke en årsak

Autoritarisme er ikke født av styrke, men av uhelbredede sår: økonomisk fortvilelse, svik fra institusjoner, brutte løfter, forstyrrede identiteter. Den trives der deltakelse nektes (UDHR artikkel 21.2) og ytringsfriheten manipuleres (UDHR artikkel 19). Den vokser i fravær av rettferdighet (UDHR artikkel 8) og tilhørighet (UDHR artikkel 28).

3. Dette er ikke bare en autoritær bølge

Den autoritære bølgen er ofte forkledd som en høyreorientert gjenoppblomstring, men den drives av en dypere krise: liberale demokratiers manglende evne til å opprettholde sosial beskyttelse (UDHR artikkel 22) og menneskelig verdighet (UDHR artikkel 1). Når demokratier ikke klarer å sikre grunnleggende rettigheter, inkludert retten til sikkerhet (UDHR artikkel 3) og sosial beskyttelse, trer reaksjonære krefter inn for å fylle tomrommet.

4. Populismen skaper falske identiteter

Autoritære populistere tilbyr ikke politisk inkludering; de skaper et mytisk «folk» basert på ekskludering. Deres identitet er ikke skapt av solidaritet, men av bitterhet. De kroner ledere, ikke prinsipper. Deres bevegelser krever lojalitet, ikke dialog, og undergraver dermed foreningsfriheten og deltakelsesfriheten (UDHR artikkel 20.1, 21.1).

5. Populismen bruker følelser som våpen for å skape splittelse

Autoritære bevegelser lever av frykt og sinne. De forvrenger informasjon (UDHR artikkel 19), forsterker opprørtheten og skaper digitale stammer som erstatter forståelse med slagord. I deres verden er sannheten underordnet lojalitet, og utdanning blir en trussel mot lydighet (UDHR artikkel 26.2).

6. Politiske partier må gjenvinne tilliten

Borgerne mister troen når partiene lover forandring, men leverer kompromisser. Når politikk blir sett på som et spill for eliten, søker folk etter alternativer, uansett hvor farlige de måtte være. Vi oppfordrer politiske partier til å kommunisere ærlig, handle transparent og tjene offentligheten med integritet (UDHR artikkel 21.3, 29.2).

7. Institusjoner må gjenspeile folket

Institusjoner som er opprettet for å opprettholde rettferdighet, skjuler ofte denne. Byråkratisk kompleksitet, korrupsjon og partiskhet har fremmedgjort dem de skal tjene. Vi avviser en demokrati som beskytter privilegier. Offentlige institusjoner må være åpne, inkluderende og ansvarlige overfor folket (UDHR artikkel 6, 7, 8, 10, 21.3).

8. Vi avviser en demokrati som utelukker

Et system som tolererer utelukkelse av kvinner, minoriteter og dissidenter er ikke en demokrati. Vi avviser misbruk av nasjonalisme, tradisjonalisme og kulturell identitet for å rettferdiggjøre undertrykkelse. Demokrati opprettholdes ikke ved å håndheve likhet, men ved å beskytte forskjeller (UDHR artikkel 1, 2, 16.1, 21.1).

9. Vi står for likeverdighet og felles handlekraft

Alle mennesker har likeverdighet og rett til å forme sine egne livsbetingelser (UDHR artikkel 1). Demokrati er ikke bare å stemme; det er felles handlekraft. Vi motsetter oss systemer som fratrar individer deres frihet i kontrollens eller tradisjonens navn (UDHR artikkel 3, 29.1).

10. Vi omfavner dialog og avviser vold

Demokrati trives i konflikter som løses gjennom dialog, ikke gjennom tvungen konsensus eller tvang. Vi avviser vold (UDHR artikkel 3), sensur (UDHR artikkel 19) og ideologisk konformitet. Ekte demokrati gir rom for forskjeller, konfrontasjon, samtale og vekst (UDHR artikkel 20.1).

11. Kunnskap må tjene frigjøring

Utdanning er ikke et privilegium, men en rettighet. Kunnskap må frigjøre, ikke dominere. Den må gi innbyggerne mulighet til å stille spørsmål ved makten, forstå kompleksitet og delta fullt ut i det offentlige liv. Et demokratisk samfunn investerer i informert handlekraft, ikke passiv lydighet (UDHR artikkel 26.1, 26.2).

12. Vi avviser kapitalens dominans over demokratiet

Autoritære bevegelser støttes av konsentrert rikdom. Store finansielle nettverk finansierer propaganda, former media og manipulerer opinionen. Økonomisk ulikhet blir politisk ulikhet. Vi avviser et demokrati kjøpt av penger og krever at makten skal være ansvarlig overfor alle (UDHR artikkel 7, 21.2, 22, 23.1).

Appellen

La denne charteret stå som et vitnesbyrd. Vi aksepterer ikke demokratiets langsomme forfall. Vi aksepterer ikke frykt, splittelse eller taushet. Charta 25 tilbyr ikke et program. Den tilbyr en bønn: at vi uten illusjoner konfronterer kreftene som demonterer det demokratiske livet, og at vi uten frykt gjenvinner de frie borgernes moralske forpliktelser. Bare sammen, i felles verdighet og kollektiv besluttsomhet, kan vi bevare den friheten vi har arvet – og sikre at den varer ved.

Vi bekrefter muligheten for en politikk som ikke er forankret i makt, men i medfølelse. Ikke i ekskludering, men i verdighet. Ikke i fortvilelse, men i solidaritet. Fremtiden vil ikke bli skrevet av autoritære krefter, med mindre vi lar dem skrive den alene.

Alle mennesker på denne planeten er velkomne til å være underskrivere.

QR-koden inneholder all informasjon du trenger for å bli en del av bevegelsen og underskrive Charta 25. Navnet og nasjonaliteten/opprinnelseslandet til underskriverne vil vises på den elektroniske versjonen av dette dokumentet (også tilgjengelig ved QR-koden).

Underskrivere

Alice Smith, United Kingdom

Alina Koch, Germany

Ambrose Ngobi, Uganda

Andrea Olmi, Italy

Angela Khumalo, South Africa

Anh Vu, Germany

Ani Melikyan, Armenia

Anita Sammarini, Italy

Anna Pietri, Greece

Benedikt Schuegraf, Germany
Benjamin Galbraith, United Kingdom & France
Bethany Dennis, United Kingdom
Brenald Dzonzi, Malawi
Carmen Engelhardt, Germany
Claudia Pintore, Italy
Constança Pagès, Spain
Dania Vanessa Verbena Flores, Guatemala
Elen Antapyan, Armenia
Elena Vocale, Italy
Ella Levien, Germany
Emily Barcelo, USA
Emma Sougli, Greece
Ester Nijiko, Malawi
Federica Baggio, Italy
Francesca Bonomo, Italy
Franklin Vaci, United Kingdom
Gavin Miller, USA
Hope Ntokozo Dlamini, South Africa
Ismael Mabema, South Africa
James Mottram, United Kingdom
James Freiberg II, USA
Jan Ferrer i Picó, Catalunya, Spain
Jan-Hendrik Pretorius, South Africa
Jessica Jahn, Germany
Joana Baptista, Portugal
Joe Earnshaw, United Kingdom

Jonathan Ziener, Germany
Jouman Tafnkji, Syria
Joy Adewumi, Nigeria
Kirill Vanderberg, Russia
Lindelwa Nicolette Mayinga, South Africa
Linh Pham, Vietnam
Lisa Lundgren, Sweden
Luca Guidoboni, Italy
Masindi Netshakhuma, South Africa
Matilde Abreu, Portugal
Matthew Baymiller, USA
Michele Castrezzati, Italy
Michelle Liao, USA
Minas Stravopodis, Greece
Miranda Tate, Sweden & USA
Myriam Moussali France & Morocco
Noor Ahmad, Pakistan
Olle Hansen, United Kingdom
Ollie Gee, United Kingdom
Ontiretse Moatshe, South Africa
Otsile Nkadimeng, South Africa
Palesa Meva, South Africa
Peggy Molefi, Botswana
Petter Rodebjer, Sweden
Pol Villaverde, Spain
Rabia Turnbull, South Africa
Reon Van Der Merwe, South Africa

Sara Conte, Italy
Seven Jacobs, United Kingdom
Silvia Papic, Sweden
Siphesande Kotelana, South Africa
Siro Piña Cardona, Spain
Sofia Marini, Italy
Sofie Winge-Petersen, Denmark
Sondre Zakariassen Ranum, Norway
Sophia Kaur Badhan, United Kingdom
Suzannah Anderson, USA
Taylen Reddy, South Africa
Thao Mai, Vietnam
Valeriia Andriienko, Ukraine
Veronica Butler, USA
Victoria Portnaya, Ukraine
Vivek Venkatram, Singapore
Zanoxolo Mciteka, South Africa
